

Odpowiedź Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim w sprawie opinii ornitologiczno/chiropterologicznej.

Pytanie skierowane do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim

Z uwagi na zbliżający się termin ogłoszenia naboru wniosków w ramach Działania 3.2. Efektywność energetyczna, Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020 (RPO-L2020), Departament Programów Regionalnych (DFR) zwraca się do Państwa z prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii prawidłowości przyjętej przez DFR na potrzeby konkursów, procedury postępowania potencjalnego Wnioskodawcy/Inwestora przed rozpoczęciem prac termomodernizacyjnych w obiektach, w których mogą znajdować się lub znajdują się siedliska chronionych gatunków ptaków i/lub nietoperzy.

Zgodnie z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego - Lubuskie 2020 wszelkie inwestycje związane z termomodernizacją budynków powinny być zgodne z unijnymi standardami i przepisami w zakresie ochrony środowiska. W związku z czym zdaniem DFR konieczne jest, aby Wnioskodawca przed rozpoczęciem prac uzyskał **opinię ornitologiczną/chiropterologiczną**, określającą, czy w obiekcie planowanym do remontu znajdują się siedliska ptaków chronionych i/lub nietoperzy. Zdaniem Departamentu przedmiotowa opinia powinna zawierać w szczególności:

- charakterystykę kontrolowanych obiektów;
- termin przeprowadzenia kontroli oraz opis użytego sprzętu;
- opis stwierdzonych gatunków;
- zalecany harmonogram przeprowadzenia prac;
- propozycję wykonania kompensacji przyrodniczej;
- wykaz niezbędnych zezwoleń do prowadzenia prac;
- dokumentację fotograficzną stwierdzonych stanowisk,

jednak z uwagi na brak uregulowań prawnych w zakresie wytycznych do sporządzenia opinii ornitologicznej/chiropterologicznej, proszę o opinię czy zaprezentowany zakres jest wystarczający w celu prawidłowego sporządzenia ekspertyzy.

Kolejna kwestia, wymagająca rozstrzygnięcia dotyczy podmiotów, które mogą sporządzić przedmiotową ekspertyzę. W związku z tym, iż obowiązujące przepisy nie precyzują wymagań stawianych osobom i podmiotom wykonującym ekspertyzy przyrodnicze, w opinii DFR, sporządzenie opinii ornitologicznej/chiropterologicznej o jak najwyższej jakości, powinno leżeć w gestii Wnioskodawcy/Inwestora. Zdaniem Departamentu Wnioskodawca/Inwestor, wybierając wykonawcę powinien kierować się przede wszystkim doświadczeniem w wykonywaniu danego typu ekspertyz (w warunkach miejskich).

W naszej opinii oraz po przeanalizowaniu dostępnych publikacji w przedmiotowym zakresie, dalsze postępowanie Wnioskodawcy/Inwestora uzależnione jest od wyniku przeprowadzonej ekspertyzy:

*W przypadku, gdy ekspertyza wykaże brak lęgów ptaków oraz brak potencjalnych miejsc gniazdowania/bytowania nietoperzy, wówczas Wnioskodawca/Inwestor może przystąpić do prac remontowych.

*W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków lub nietoperzy, ekspert powinien zaproponować harmonogram prac dostosowany do ekologii stwierdzonych gatunków, jak również zaproponować kompensację przyrodniczą, np. przez powieszenie budek lęgowych. Natomiast Wnioskodawca/Inwestor w takiej sytuacji, w myśl art. 56, ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zobowiązany jest wystąpić do RDO o zgodę na prowadzenie prac remontowych, tj. złożyć wniosek o wydanie zezwolenia RDOŚ na czynności podlegające zakazom w stosunku do dziko występujących lub innych niż dziko występujących gatunków zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną.

Nasuwa się jednak pytanie czy prace powinny być prowadzone pod nadzorem eksperta przyrodniczego (w jaki sposób należy ten fakt udokumentować) oraz czy nadzór eksperta powinien być warunkiem obligatoryjnym w obu przypadkach, czy wyłącznie jeśli ekspertyza wykaże, że w remontowanym budynku występują miejsca lęgu bądź bytowania chronionych gatunków ptaków lub nietoperzy?

Proszę również o udzielenie informacji na temat terminu i trybu rozpatrywania przez Państwa wniosku o wydanie zezwolenia RDOŚ na czynności podlegające zakazom w stosunku do dziko występujących lub innych niż dziko występujących gatunków zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną oraz o wyjaśnienie czy na potrzeby wydania przedmiotowego zezwolenia, każdorazowo Wnioskodawca/Inwestor jest zobligowany do dostarczenia ekspertyzy ornitologicznej/chiropterologicznej? Czy istnieją regulacje prawne w tym zakresie, jeśli tak to proszę o Ich wskazanie.

Odpowiedź

W myśl zał. nr 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 06 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014r.. poz. 1348), większość ptaków zamieszkujących tereny miejskie objętych jest ochroną gatunkową w stosunku do których obowiązuje m.in. zakaz niszczenia ich gniazd, siedlisk i ostoi, umyślnego zabijania, okaleczania lub chwytania, a także płoszenia i niepokojenia zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r., poz. 1651 t.j.). Ponadto zgodnie z art. 131 pkt 14 ww. ustawy, kto umyślnie narusza zakazy w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową podlega karze aresztu albo grzywny.

Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody w stosunku do ww. gatunków możliwe jest usuwanie od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne. W przypadku wykonywania tych czynności poza wymienionym okresem należy wystąpić z wnioskiem do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydanie zezwolenia w przedmiotowym zakresie.

Każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu ptaków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu (np. założenie kratki wentylacyjnych w miejscach zasiedlonych przez ptaki) należy kwalifikować jako niszczenie siedlisk i ostoi tych gatunków, a zatem jako naruszenie zakazu, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

W świetle art. 5 pkt 18 ustawy o ochronie przyrody, jako siedlisko roślin, zwierząt lub grzybów przyjmuje się obszar występowania roślin, zwierząt lub grzybów w ciągu całego życia lub dowolnego stadium ich rozwoju. Miejsca lęgowe ptaków chronionych, zlokalizowane na budynkach mieszkalnych (m.in. w kanałach wentylacyjnych) należy więc traktować jako ich siedliska, podlegające ochronie prawnej.

Przed rozpoczęciem prac remontowych, termomodernizacyjnych, zarządca budynku, jeżeli nie dysponuje osobą o specjalistycznej wiedzy z zakresu ornitologii i/lub chiropterologii, powinien zlecić specjalistę w danej dziedzinie, inwentaryzację przyrodniczą w zakresie występowania gatunków chronionych ptaków i/lub nietoperzy, w celu uniknięcia nieumyślnego zniszczenia ich schronienia podczas prac budowlanych. W sytuacji, gdy zniszczenie siedlisk jest konieczne, należy zwrócić się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o wydanie stosownego zezwolenia oraz zapewnić gatunkowi zastępcze miejsce lęgowe.

W zakresie uregulowań dotyczących wytycznych do sporządzania opinii ornitologicznej/chiropterologicznej związanych z pracami remontowymi, uprzejmie informuję, że aktualnie w obrocie prawnym nie ma szczegółowych wytycznych dotyczących przedmiotowego zagadnienia. „Opinia ornitologiczna/chiropterologiczna” powinna zawierać niezbędne informacje i dane umożliwiające wykonanie prac termomodernizacyjnych w sposób zapewniający ich realizację bez naruszenia prawa.

Zgodnie z art. 56 ust. 2, regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania może zezwolić w stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową częściową lub ścisłą na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1. Natomiast wnioski o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną, musi obligatoryjnie zawierać informacje z art. 56 ust. 6. Opinia ornitologiczna nie jest wymieniona jako załącznik obligatoryjny.

W związku z pytaniem dotyczącym, obligatoryjnego nadzoru eksperta przyrodniczego, informuję, że w przypadku uzyskania zezwolenia na niszczenie siedlisk i ostoi związanych z pracami remontowymi, jednym z warunków decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, nakładanym na Wnioskodawcę przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych, jest potwierdzenie przez ornitologa/ chiropterologa faktu opuszczenia siedlisk przez ptaki/nietoperze, co powinno być udokumentowane sporządzeniem notatki. W zezwoleniu nie przewiduje się stałego obligatoryjnego nadzoru ornitologa/chiropterologa przy prowadzonych pracach.

Rozpatrywanie spraw prowadzone jest zgodnie z art. 35 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zra.).

W przypadkach przedstawionych w Państwa piśmie, mówiących o dwóch postępowaniach (w przypadku, gdy ekspertyza wykaże brak lęgów ptaków oraz brak potencjalnych miejsc gniazdowania/bytowania nietoperzy lub w przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków lub nietoperzy) uprzejmie informuję, że postępując zgodnie z przedstawionymi w przedmiotowym piśmie informacjami, zachowane zostaną optymalne warunki dla chronionych gatunków ptaków/nietoperzy.

Jednocześnie informuję, że na stronie internetowej <http://gorzow.rdos.gov.pl/ptaki> udostępnione są informacje dotyczące procedur postępowania w sytuacjach prac remontowych.